

МЕТОДИЧКА

ГЕЙМІФІКОВАНА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

А ЯК ЗРОБИШ ТИ?

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОНД
«КРОК ЗА КРОКОМ»

unicef

Зміст

Вступ.....	3
Я та безпека (Безпечна поведінка).....	4
Картки 1 та 2.....	4
Картка 3.....	5
Я та числа.....	5
Картка 4.....	5
Картки 5 та 6.....	6
Я та дорослі (Взаємодія з дорослими).....	7
Картки 7 та 8.....	7
Картка 9.....	8
Я та довкілля.....	8
Картка 10.....	8
Картки 11 та 12.....	9
Я та емоції.....	10
Картки 13 та 14.....	10
Картка 15.....	11
Я та мій вибір.....	11
Картка 16.....	11
Картки 17 та 18.....	12
Я та мої потреби.....	13
Картки 19 та 20.....	13
Картка 21.....	14
Я та моя особистість.....	14
Картка 22.....	14
Картки 23 та 24.....	15
Я та однолітки (Взаємодія з дітьми).....	16
Картки 25 та 26.....	16
Картка 27.....	17
Я та рівновага.....	17
Картка 28.....	17
Картки 29 та 30.....	18

Я та слова.....	19
Картки 31 та 32.....	19
Картка 33.....	20
Я та світ.....	20
Картка 34.....	20
Картки 35 та 36.....	21
Я та технології.....	22
Картки 37 та 38.....	22
Картка 39.....	23
Я та творчість.....	23
Картка 40.....	23
Картки 41 та 42.....	24
Я та відчуття (Сенсорний розвиток).....	25
Картки 43 та 44.....	25
Картка 45.....	26
Я та здоров'я (Здоровий спосіб життя).....	26
Картка 46.....	26
Картки 47 та 48.....	27

Вступ

У методичці ви знайдете поради та інструкції щодо того, як працювати з усіма картками історій, що входять до комплекту гри. Картка історії допомагає вихователю(-льці) організувати перші дві частини гри: «розкажи» та «запитай».

Третя частина «зроби» — це активна гра, що допомагає закріпити навички. Використовуйте методичку для підготовки до кожної гри.

Для кращого розвитку навичок у дітей рекомендується використовувати гру кожного дня, програючи по 1 історії на день без тривалих перерв. Усю гру можна програти орієнтовно за 2 місяці, за потреби історії можна повторювати через деякий час для закріплення результату.

Гарним доповненням до гри стануть поради та вправи, в основі яких лежить методика розвитку основних навичок дошкільняти. Ці матеріали зібрано й систематизовано в зручній для щоденного використання формі на платформі НУМО: <https://numo.mon.gov.ua>

Я та безпека (Безпечна поведінка)

Я ТА БЕЗПЕКА

Басилико з наміром стояв в черзі. Коли мама почала розмовляти на хвіст за татом, до хлопчика звернувся незнайомчий чоловік і запропонував йому цукерки. Басилико подивився на незнайомого чоловіка...

Є два варіанти відповідей:

1. Узяв цукерку, сказавши «Дякую».
2. Відповів сльотом до мамы й покликав її, бо вона часто поспіювала, що не могла розповісти з незнайомими людьми і брати щось у них, якщо вони не запитали дозволу у батьків.

1. Як ви думаєте, що було далі?
2. Як у такій ситуації вчинили б ви?
3. Що треба зробити, коли на вулиці (у магазині тощо) зустрічається незнайомий людина (почекайте розповісти, чому пропонували тощо).

1

Картка 1

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в супергероїв безпеки. Розповідаємо про те, що у світі багато хороших і добрих людей. Але є хворі. Або ті, кому погано. Або ті, хто чомусь злий на людей і готовий заподіяти їм шкоду. Нам

важливо навчитися піклуватися про себе, щоб розрізняти цих людей.

Важливо сказати, що найважливіше в житті – безпека і здоров'я дітей.

Розповідаємо про те, що **дорослий ніколи на вулиці не проситиме про допомогу дитину**.

Що ніколи-ніколи не можна йти разом з незнайомцем, навіть якщо він називається знайомим батьків дитини.

Ніколи ні в кого з чужих не можна брати іграшки, цукерки та ін.

Якщо загрожує небезпека, треба кричати – і вчити дитину кричати.

Завжди кликати на допомогу батьків.

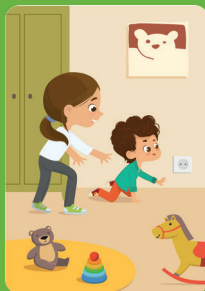
Програємо ситуації, коли дитина перетворюється на «лиходія» та намагається відвести з вулиці «дитину», роль якої грає спочатку вихователь(-ка). А потім граємо в цю гру з дітьми.

Основні правила: «**Біжи – розкажи!**». Коли чужа людина підходить, кричимо: «Ні!», «Я його не знаю». Відбігаємо мінімум на 2 метри (орієнтовно 5 кроків дитини, відміряти кроками й показати дітям відстань). Це необхідна відстань, щоб чужа людина не дотягнулася. І швидко розповідаємо батькам.

Обов'язково хвалимо дітей за те, як вони впоралася з грою.

Картка 2

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру: нібито в будинку з'являється маленька мавпочка. Важливо передбачити все, що може бути для неї небезпечним. Роль мавпочки спочатку може грати дорослий, привертаючи увагу дітей до того, з чим варто поводитись обережно. Діти пильнують, кажуть «стоп» і разом пояснюють чому.

Я ТА БЕЗПЕКА

Тоня з молодшим братиком гралися у своїй кімнаті разом із мамой. Хтось подзвонив у двері, і мама пішла відчиняти. Зникла хвилинка часу: діти самі вийшли з кімнати. Але раптом молодший братик Тоні подивився на розетку й пішов до неї. Тоня побігла до її і сказала...

1. Як ви думаєте, що сказала Тоня?
2. Чому розетка – небезпечне місце? (Потрібно розказати, для чого загалом існують гришки? І чому їх так важливо дотримуватись?) (Для того щоб усім було безпечно.)
3. А як ви правила не знаєте, як допомогти мамі бути в безпеці?

2

Я ТА БЕЗПЕКА

Тато з Наталочкою йшли вулицею. Як тільки вони наблизилися до перехрестя, побачили, що загорілося червоне світло світлофора. Сестра поїхала на білому. Наталочка вигукнула: «Перехрестя загорілося, поки немає машин!».

1. Як ви думаєте, що відповіла тато?
2. Як ви вчинили б на місці Наталочки? Чому небезпечно перебігати дорогу на червоне світло?
3. Чому важливо дотримуватися правил дорожнього руху й пішоходів, і автомобілів?

3

Картка 3

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в «дорогу», взявши червоний, жовтий і зелений аркуші кольорового паперу. Один з учасників грає роль світлофора, інші – або машина, або пішохід. Дорогу можна позначити за допомогою малярного скотчу. Ним же зобразити на дорозі перехід-зебру.

Я та числа

Картка 4

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти у гру «Прудкі кошенята». Для цього вихователь(-ка) розкажує коротку історію про те, що кошенята завжди готуються перед тим, як стрибнути. Діти, присівши, разом з вихователькою(-ем) рахують від 0 до 10, повільно піднімаючись угору. На рахунок «Десять» – підстрибують.

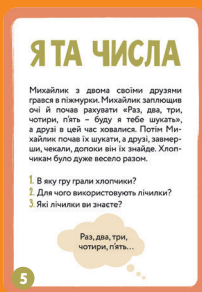
Я ТА ЧИСЛА

Сашкові з друзями було дуже весело. У його кішки народилися маленькі кошенята різного кольору. Він з друзями рахував, скільки разів, скільки спугнути, скільки всіх разом. Кошенята були правдиві, і хлопці ніколи не могли їх порахувати. Тоді вони вирішили посадити кошенят у кошик і тільки так змогли порахувати. Іх було шестеро.

1. Як ви думаєте, що було найвеселішим у цій ситуації?
2. Скільки було маленьких кошенят разом?
3. Як вдалося їх порахувати?

4

Картка 5

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру «Що зникло?». На столі лежать 5 предметів у ряд. Діти промовляють лічилку. Той, хто виявився останнім наприкінці лічилки, має відвернутися. У цей час діти разом з вихователкою(-ем) ховають будь-яку одну іграшку.

Завдання: відгадати, яку саме іграшку сховано.

Десять, дев'ять,

Вісім, сім –

Замовкає в небі грім.

Линуть хмари де-не-де.

Далі цифра шість іде.

В лузі скошена трава –

П'ять, чотири, три і два.

Після двійки – одиниця.

От і йди тепер жмуриться! (Після останнього рядка одна дитина відвертається, інші – ховають одну іграшку. Завдання: відгадати, яку іграшку сховано.)

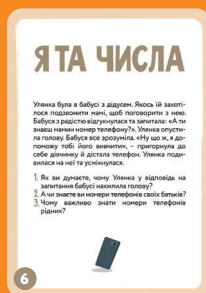
Картка 6

Додаткові матеріали: аркуші, олівці або паперові стаканчики.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру. На аркушах намальовано цифри (по цифрі на листку А4). Розкладаємо їх у довільному порядку на підлозі – діти в послідовності рахунку по черзі стрибають з листка на листок.

Розмістити аркуші з цифрами на стіні на рівні очей дітей (як клавіатуру мобільного телефону) і запропонувати дітям по черзі набрати номер телефону мам чи тата.

Можна разом з дітьми виготовити з паперових стаканчиків чи смужок паперу браслет і написати на ньому номери телефонів батьків.

Я та дорослі (Взаємодія з дорослими)

Картка 7

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання та працюємо з відповідями.
3. Пропонуємо пограти у гру – придумати декілька секретних жестів (для групи). Як ми покажемо, що нам жарко, холодно, хочемо пити, спати.

Я ТА ДОРОСЛІ

Якщо Мартусь з наурою кохала в гості. Коли вони повернулися додому, Мартусь випила багато води. Маму похвалили, а вона казала дівчинці піти в ванну і запитала: «Ти хотіла пити весь час, коли ми були в гостях? Мартусь зізналася, що хотіла пити, але соромилася про це сказати й не хотіла потім проситися в туалет».

1. Як ви думаєте, чому Мартусь не наважилася попросити пити в гостях?
2. Що б ви порадили Мартусь?
3. Чи були у вас схожі ситуації?

7

Програвайте придумані жести декілька разів, щоб діти їх закріпили.

Наступного дня нагадайте дітям про ці секретні жести. Одне одному в парах можна показати жестом, що хочеться. А партнер має відповісти, зрозумів чи ні.

Ускладнення. Гра «Хотіллки». Одна дитина каже: «Я хочу пити», інші мають показати це жестом. Або дитина каже: «Я хочу», і показує жестом, діти мають відгадати.

Я ТА ДОРОСЛІ

Якщо Олексій сів на ковпачку й був дуже засмучений, до нього підійшла(ся) випалена(а) і запитала(ли): «У тебе щось сталося?». Олексій казав, але потім розказав, що його маленька кошеня заворило. Випалена(а) сказала(ли): «Ой, не сміши. Кошеня хворіють наші улюблені - це так важко. Тобі здає сумно? Мабуть, ти дуже стурбований тим, що заворило кошеня. А знаєш, що у тварин є свій лікар - ветеринар, він обов'язково допоможе, і все буде добре».

1. Чому Олексій був засмучений?
2. Чи були у вас ситуації, коли вам було сумно? Чому? Як ви поради?
3. Що можна зробити, коли чимось засмучений (сумно, страшно тощо)?

8

Картка 8

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. Уважно ставимось до поведінки й реакцій дітей. Якщо дитина згадала про реальну ситуацію в її житті й засумувала, то обійміть дитину, зробіть акцент на тому, що зараз усе добре й усі в безпеці.
3. Пропонуємо пограти в:

• Гру «**Зніми чари**» (чарівна паличка). На рахунок три діти завмирають спочатку з веселими личками – коли до дітей торкаються паличкою, вони згадують веселу подію та радісно танцюють. Потім просимо, щоб діти завмерли із сумним обличчям або показали, що чогось бояться. Дитина, яка має чарівну паличку, торкається нею до дітей із словами: «До п'яти я порахую – страх із сумом зачарую. Раз, два, три, чотири, п'ять» (і торкається до дитини, яка починає рухатися).

• Гру «**Сумний котик**». Уявіть, що ви перетворилися на котика. З котиком щось сталося, йому потрібна допомога, а попросити він не може, тільки нявчить. Покажіть, що потрібно котику (щоб його погладили, взяли на руки, нагодували, погралися з ним).

7

Картка 9

Додаткові матеріали: шпалера, фломастери.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти у гру – намалювати щось, про що хочеться розказати батькам.

Не оцінюємо та не порівнюємо малюнки й розповіді.

Візьміть для цієї роботи довгий шматок шпалер, розкладіть на підлозі або на столах, з'єднаних у ряд таким чином, щоб діти могли підійти з різних боків і одночасно малювати. Підпишіть кожну частину роботи іменем дитини. Діти можуть малювати впродовж дня.

Потім розмістіть у коридорі, щоб батьки подивилися на ці малюнки. Попросіть батьків не оцінювати й не сварити ні за що, а разом поговорити про мрії та страхи, підтримуючи одне одного. Зробіть загальне фото всієї роботи й фото окремої ділянки кожної дитини. Розішліть батькам. Запропонуйте батькам зробити подібну роботу всім разом удома у вихідний день.

Я ТА ДОРОСЛІ

Якось під час сімейної вечери батьки обговорювали, що подарувати бабусі на день народження. Маму згадали до Михайлика «Михайлику, як думали, що жінка їй отримати бабусю на день народження?». Михайлик спочаду завагався, а потім розповів, про що він бачив, тому що він часто з нею спілкується на дні тата.

1. Як ви думаєте, чому Михайлик скаржу не підійти на вечірні запитання?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви вагалися, казати чи не казати про щось дорослим?
3. Кому із дорослих ви хочете сказати про все?

Маму запропонувати три кола дивитися:

1. Зовсім – найбільш, який дорослий й можна розповісти про все. Хто це?
2. Життя – завжди, кому ви хочете розказати про все, що з вами відбувається. Хто в цьому році (дуже, найближче)?
3. І червоне – чий? З ким ні з яких обставин не можна говорити про все?

9

Я та довкілля

Я ТА ДОВКІЛЛЯ

Орника з батьками поїхали в ліс по гриби. Її увагу привернула красивий гриб з червоною шапкою та білими цятками. Вона тіліки нахилилася до нього, як тато сказав: «Стоп! Це небезпечний гриб! Його не можна їсти. Він дуже шкідливий, коли його приготувати...».

1. Чому татуся зупинив Орника?
2. Чи доводилося вам ходити з батьками у ліс? Що ви там бачили?
3. Як дерева ви бачили? Чи знаєте, як вони називаються?

10

Картка 10

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру «Істивне-неістивне». Називаючи «істивне», діти мають плеснути в долоні, «неістивне» – підстрибнути.

Також можна запропонувати дітям побути дослідниками. Піти на прогулянку, зібрати декілька листочків різних дерев. Роздивитися їх уважно. Замалювати або ж сфотографувати на телефон листочки дерев. Потім разом знайти в книжках або в Інтернеті їхню назву й підписати їх. Створити свою «книгу природи».

Картка 11

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру. Для цього треба взяти іграшки (по одній на кожну дитину): тварин диких і свійських, або завантажити зображення та вирізати їх. Намалювати або зробити з підручних матеріалів будинок. Дитина, беручи до рук кожну іграшку, «відіграє» її роль (позою, звуками) і розміщує її або в «будиночку», якщо свійська (можна від імені кожної іграшки говорити те, чим вона допомагає людині), або за його межами (можна зеленим листком паперу позначити ліс).

ЯТА ДОВКІЛЛЯ

Одного разу Назарко з батьками пішли на прогулянку в парк і побачили тан-бі-лону. Хлопчик так захопився її підняти і привести додому. Та мама розказала, що тут дін білонці й вона дуже сумує, якщо її забрати. А потім тато розповів, які ще тварини, яких називають «диномак», живуть у наших лісах. «А як знати, чи живуть у нас диномак?» – запитав Назарко й пошкодував на тата.

1. Що ви відповіли б Назаркові?
2. Чи є у нас свійські тварини, які?
3. Яких диких тварин ви знаєте?

11

ЯТА ДОВКІЛЛЯ

Артем називав малювання «мозговим». Йому подобалося спостерігати за всім довкола, а потім записувати, щоб більше про щось дізнатися. Цього разу він запитав у батьків, чому буває зима, весна, осінь і літо. Тато казав сліди, поміч намалювати й розповісти заповнену історію про те, як і чому змінюється пори року. А наступного дня вони разом пішли в паркувати та купили краску й афарбували в колір про це розповідали. Артем дуже раді своїй книжці й тому, як багато він дізнався. Тому вирішив показати свою нову книжку друзям.

1. Як ви думаєте, чому Артем називав малювання «мозговим»?
2. Для чого ми ставимо запитання? (Вибір підвести дітей до того, що ми можемо дізнатися більше, ставимо запитання, дізнаємося багато цікавого.) Заповнити дітям сторінки запитаннями дорослих і одні одиному.
3. А як знати, чому буває зима, весна, осінь і літо?

12

Картка 12

Додаткові матеріали: повітряна кулька.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям дослід. Наприклад, можна продемонструвати дітям «електрику», потерши повітряну кульку об волосся або одяг і показавши, як кулька може

приліпитись до стіни, чи потерти синтетичний одяг, щоб з'явились іскри. Можна створити «макет»: беремо лампу і м'яч, який буде символізувати Землю. Проверяємо м'яч навколо лампи, пояснюючи зміну пори року. Малюємо календар днів народжень у сім'ї, розповідаючи про те, хто в яку пору року народився. Робимо разом «книжку про пори року», на кожній сторінці описуючи, що в цю пору року відбувається.

Вихователь(-ка) може сказати, що не знає людини, яка б знала всі відповіді на всі запитання, але ми завжди можемо шукати відповіді. У дітей можна запитати: де, у кого, як ми можемо їх знайти? (В енциклопедіях, в Інтернеті, у вчителів, у книжках, у дорослих, одне в одного, спостерігаючи за природою, проводячи досліди...)

Я та емоції

Я ТА ЕМОЦІЇ

Маленький кіт сидів на гірці й немовби по-дремало копію. Він сіє на лівку та заплакав. Діти, які гралися поряд, звернули на нього увагу. А Наташа підійшла й сказала...

Є два варіанти відповідей:

1. «Не плач! Хлопчики не плачуть!».

2. «Тобі, набути, дуже боліло...».

3. Як думаете, в яких випадках люди плачуть?

Чи були у вас ситуації, коли ви плакали?

4. Що ви при цьому відчували? (Можна показати картинками: радість, сум, злість.) Чому вам хотілося в той момент?

5. Що ви зробили б, якщо побачили, що інша дитина плаче?

13

Картка 13

1. Зачитуємо історію з картки, пропонуємо завершити її, вибравши одну з відповідей.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру «Детектив»: спостерігаючи за людьми (дітьми), визначити їхні емоції. Треба придумати, що з ними сталося, чому в них такі емоції?

Картка 14

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. При цьому вихователь(-ка) каже про те, що в кожного з нас в однаковій ситуації можуть бути різні емоції. Хтось, коли програє або коли руйнують його гру, може злитися, хтось сумує.
3. Пропонуємо пограти в гру «**Передай далі**». Вона нагадує дітям про те, які бувають емоції (наприклад, радість, сум, злість, страх, відроза), а потім, називаючи емоцію, кидає м'ячик. Хто піймав, має показати цю емоцію. Далі називає свою емоцію та кидає м'яч іншому учаснику. У кінці гри всі мають обтруситись, як психики, які вийшли з води, позбуваючись поганих емоцій і повертаючись у спокійний стан.

Я ТА ЕМОЦІЇ

Артем і Софіяка разом будували фортецю на килимку. Їхня робота була майже завершена. Але раптом у фортецю влучив кіт і все зруйнував. Тоді вони стали неспокійно, голосно заснілися. Артем і Софіякою дуже засмутилися та поклали артекти на ліно.

1. Як думаете, що відчували діти, коли їхню фортецю зруйнували? Чому вони сварили кіт?

2. Чи були у вас ситуації, коли ви сильно гнівалися на когось? Що це за ситуації?

3. Що можна зробити, коли ти сильно гніваєшся? Сказати про свої почуття, розповісти, що саме роззлило, глибоко подихати, випити води, спити у й розповісти куланам, порадувати до 10, спитися на стіну та відпочити рівновагу.

14

Картка 15

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо 3 запитання про святкування дня народження кожної дитини. Говорячи про спогади, важливо уникнути можливої ретравматизації. Якщо зауважуємо, що дитина засумувала, пригадавши щось неприємне про свої дні народження, варто

підтримати дитину, легко доторкнутися, пояснити, що погані спогади ідуть пліч-о-пліч з хорошими, і запропонувати пригадати щось радісне.

3. Пропонуємо пограти в гру: кидати м'ячик і говорити початок речення, а діти мають продовжити його.

«Я злюся, коли...»

«Я радію, коли...»

«Мені сумно, коли...»

«Мені страшно, коли...»

«Мені весело, коли...»

Я та мій вибір

Картка 16

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо почитати казку і програти її в ролях. (Вибирайте для читання книжки для дітей, які допоможуть формувати в дитини думку, що вибір дуже важливий у житті. Наприклад, у казці «Троє поросят» кожен персонаж вибрав свій матеріал для будівництва будиночка, що мало різні наслідки.)

★ Пропонуйте дитині на вибір 2 книжки, розповідаючи (описуючи жанр книжки), що це книжка-казка, а ця – про пригоди.

Я ТА МІЙ ВИБІР

Сьогодні було надзвичайно цікаве заняття. Діти почули історію. Їхні завдання було вибрати чару Вілловатіс(ні) (підготувати) матеріали в трих розвідках: в одній – пластилін, у другій – фарби, в третій – глину, і запропонувати(ні) дітям вибрати, в якій ситуації вони хотіли б працювати. Їх діти розішлись, а Зорянка розгубилася й не знала, в якій ситуації їй грати.

1. Як ви думаєте, що відчувала Зорянка? Як ви відчули б на місці Зорянки?
2. Чи були у вас ситуації, коли складно було зробити вибір? Що ви відчували в такому випадку? (Показати піктограми)
3. Що допомогло вирішити?

17

Картка 17

Додаткові матеріали: кілька макаронин, фло-мастери, крупа, кольоровий папір, клей ПВА.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пофантазувати.

Пограйте у «фантазерів». У кожного з вас є набір: кілька макаронин, фарби, фломастери, крупа, кольоровий папір, клей. З усього цього треба створити шедевр.

Картка 18

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям різні ситуації (життєві й комічні), ставлячи запитання: А що зробив би супергерой? А що зробив би лиходій? А що зробив би твій друг? А що зробив би боягуз?

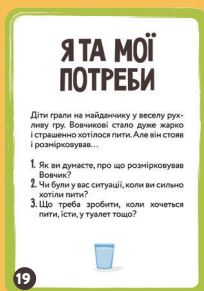
Я ТА МІЙ ВИБІР

Діти передивалися в розкладі, як ретон Петрик, зізнаючи коротку, нечаромис ішов-муну свого друга Андрія, і той обраних Петрик, поспів, що Андріяно засмутився, та не дослухав чому.

1. Що ви порадили б Петрику? Як ви відчули б на місці Петрика?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви нечаромис хотіли обирати й думали, прості виба-чення чи ні? Що ви відчували в такому ви-падку? (Показати піктограми)
3. Що допомогло вирішити?

Я та мої потреби

Картка 19

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. Можна уточнити запитання: «А як ви розумієте, що чогось хочете (сухо в роті, бурчить у животі, відчувається важкість у животі...)?». Тіло завжди дає нам підказки про наші потреби й воно може точно сказати, яку емоцію ми переживаємо.

3. Пропонуємо пограти в гру «Стоп! Кажі, чого ти хочеш».

Діти стоять у колі. У центрі кола розкручують дзигу. Дитина, на яку вона вказує, називає свої потреби – обійняти, пити, піти в туалет та інше.

Або

Дитина називає та показує пантомімою свою потребу. А решта дітей у групі, якщо хочуть (або хочуть те саме), повторюють жест.

Картка 20

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.

Можемо разом з дітьми поміркувати: а як ми розуміємо, що забруднилися (бачимо самі, дивимося в дзеркало, у нас липкі руки, хтось нам про це каже)? А як можна чемно сказати іншому, що він забруднився?

3. Пропонуємо пограти в гру «Перетворення». Дитина перетворюється на дорослого, а дорослий – на дитину. Запитайте дитину-дорослого, що ми маємо робити, коли йдемо на вулицю, що та як вдягати? Що ми робимо для того, щоб було чисто в кімнаті? Дитина, граючи роль дорослого, має розказувати всі дії, які ви виконуєте. Якщо дитина щось забула, допоможіть їй. У кінці гри знову «перетворюємо» дитину на дитину, а собі повертаємо роль дорослого.

Дитина може перетворюватись на будь-кого: капітана корабля, кухаря, двірника... Просіть дитину розповідати, що вона робить у тій чи іншій ролі. Розкажіть про свої наступні кроки. Важливо, щоб дитина почувалася головною особою.

Я ТА МОЇ ПОТРЕБИ

Лера сьогодні була черговою в групі. Вона відповідала за кімнату рослини. Це їй дуже подобалося. Дівчинка підійшла до підвіконня та побачила, що з'явився в парничку з рослиною була суцільна, тому миттєво побігла по воду. Близько чаду, налітало в неї воно. Та раптом її зупинила Олена і сказала...

1. Як ви думаєте, що сказала Олена?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви хотіли щось зробити, але не могли підібрати потрібний предмет чи предмети? Поділіться, що це за ситуації?
3. Що можна зробити, коли не можна підібрати потрібну річ для того, щоб виконати певну дію?

21

Картка 21

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру «Для чого це?» – по черзі (дорослий і діти) називають різні предмети й розповідають, для чого вони, де їх використовують. Можна робити «плутанину». Наприклад, ложка для того,

щоб їсти рідку їжу, а я гадаю, що це парасолька для ляльки. Можемо запропонувати показати пантомімою дію, щоб діти відгадували, що це та які інструменти ми використовуємо, або щоб діти самі показували різні дії, які вони виконують, та інструменти.

Я та моя особистість

Картка 22

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру «Це моє». Одна дитина тримає в руках предмет, друга намагається відібрати його. Перша каже: «Це моє!». Друга дитина каже: «Дай, будь ласка! Можна ми пограємо разом?». Перша також може пропонувати: «Я пограю і тоді дам тобі», «Я бачу, як ти хочеш цю іграшку, але вона мені теж потрібна».

Допомагаємо дітям програти цю ситуацію. Потім пропонуємо об'єднатися в пари й так само погратися в парах.

Я ТА МОЯ ОСОБИСТІСТЬ

Ярослав грав на машині своєму улюбленому машиницю, яку приніс із дому. Вона йому так подобалася, що він ніколи з нею не розлучався. Але раптом до нього підійшов Сергієв і хотів викопити машиницю, бо вона так йому дуже подобалася. Ярослав підсміюся, притиснувши до себе машиницю і сказав...

1. Як ви думаєте, що сказав Ярослав?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви хотіли щось зробити, але не могли підібрати потрібний предмет чи предмети? Поділіться, що це за ситуації?
3. Що можна зробити, коли не можна підібрати потрібну річ для того, щоб виконати певну дію?

22

Я ТА МОЯ ОСОБИСТІСТЬ

Марічка нарешті отримала в подарунок довгоочікуваний велосипед. Вона радісно скопила його й побігла кататися. Сльозами вона голосно закричала татові, який спочивав на тротуарі: «Ура! Я нову! У мене велосипед!».

1. Як ви думаєте, що відбувалося Марічка в той момент?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви сильно раділи чомусь, що щось вийшло зробити?
3. Як ви думаєте, чи завжди ви вмієте робити в першому разі? Про що вам було важко?

23

Картка 23

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. Просимо пригадати будь-яку свою перемогу, уявити її якомога яскравіше й сісти в позу «переможця».
3. Пропонуємо пограти в гру, називаючи по черзі «Я можу...». Дитина називає свою перемогу, усі інші аплодують.

Картка 24

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. Можемо уточнити, що іноді в сім'ї у родичів можуть бути різні прізвища. Наприклад, жінка не бере прізвище чоловіка. Але все одно це одна сім'я.

А чи знаєте ви історію виникнення свого прізвища? Чи розповідали вам батьки, дідусь із бабуся, як зустрілися? (Вам важливо бути уважним. Якщо в групі є діти зі складною сімейною історією, це питання краще не ставити).

3. Розповідаємо, що прізвище з'єднує нас із суперсилою роду. Граємо з дітьми в гру «Яку суперсилу дає дитині її рід».

Можна виготовити з дітьми «Родинне дерево» чи намалювати герб родини.

Я ТА МОЯ ОСОБИСТІСТЬ

Сонечка з наміром розглядала сімейні альбоми, і раптом дівчинка запитала: «Чому в мене таке прізвище?». Мама пояснила: «У тата таке прізвище, а мене таке прізвище й у тебе також! Ми одна сім'я!».

1. Як ви думаєте, що таке сім'я? Чи знаєте ви, як зустрілися тато і мама, брати, сестри, бабуся і дідусь?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви всі збиралися разом? Що це за ситуації? Як ви почувалися?
3. Який подарунок можна зробити родині, щоб висловити їй свою любов?

24

Я та однолітки (Взаємодія з дітьми)

Я ТА ОДНОЛІТКИ

Михайло і Дмитро гралися на килимі. Вони будували із конструктора велику ністу. Михайло бравши будинок, а Дмитро запропонував побудувати ніст через річку. Їм була чужою замовлення, що до них підійшли інші діти й запитали, чи можуть вони приєднатися та побудувати щось разом.

1. Як ви думаете, що відповіли хлопчики? Чому?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви спочатку спостерігали за діями інших дітей до них підійти, але не наважувалися? Що ви відчували в таких випадках? (Показати картинку)
3. Чи були ситуації, коли ви гралися, а до вас хотіли приєднатися інші діти? Як діяти в такому випадку?

25

Картка 25

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру. Для цього об'єднуємо їх у пари, щоб вони несли вдвох повітряну кульку чи книжку, не торкаючись до них руками, а тільки стискаючи частинами тіла (животами, боками). У грі акцент на слові «разом».

★ Деякі діти можуть боятися, що кулька лопне, тому для гри можна взяти м'яку іграшку або м'яч.

★ **Важливо пам'ятати** – у кожної дитини є своя переносимість контактів, нервова система має ліміт спілкування, і кожна дитина може витримати свою кількість дітей поруч. Деякі втомлюються від шуму, емоцій, рухів.

Є різні типи темпераменту. Важливо бути уважним до особливостей кожної дитини. Не чекайте від неї того, що їй не під силу.

Картка 26

Додаткові матеріали: великий аркуш, олівці.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру «**Малюнок по колу**» (якщо група велика, краще об'єднати дітей у малі групки по 5–6 осіб).

На одному великому аркуші паперу дитина малює якусь деталь (елемент зображення, наприклад кружечок), інші діти по черзі домальовують по одній деталі. Можна заздалегідь домовитися про те, що хочете намалювати, а можна й не домовлятися. У кінці пофантазуйте, що вийшло.

Так само можна з дітьми по колу скласти розповідь чи казку.

Разом придумайте дивосвіт, в якому все можливо. Кожен з вас може по черзі додавати свою ідею про те, який світ.

Я ТА ОДНОЛІТКИ

Сьогодні було дуже цікаве заняття. Використавши (чи запропонувавши) дітям об'єднатися у невеликі групи й виконати поруч роботу на тему «Світ». Як зразки дітям коли побачили багато різних матеріалів: фарби, олівці, пластилін, природні матеріали. Усі діти обговорювали цей матеріал за роботу. Тільки в одній групі тривали суперечки.

1. Як ви думаете, що відбувалося в тій групі? Чи вдалося дітям виконати завдання? Чому?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви нім не могли домовитися про те, що робити разом чи в що гратися? Що ви відчували в таких випадках? (Показати картинку)
3. Як ви думаете, що допомогло людям домовитися?

26

Я ТА ОДНОЛІТКИ

Тарасик з Артемом друзі. Вони завжди разом граються, чекають один одного вранці й роблять зупинки. Цього дня Артем не прийшов у садочок. Тарасик довго виглядав у вікно, а потім подумав...

1. Як ви вважаєте, про що подумав Тарасик? Що він відчував?
2. Чи були у вас ситуації, коли ви дуже хотіли побачити свого друга, а його не було поруч? Що відчували? (Показати піктограми.) Чого вам хотілося?
3. Що допомагало впоратися із сумом?

27

Картка 27

Додаткові матеріали: аркуші, олівці.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям намалювати листа другу чи бабусі й дідусю, які живуть далеко.

Створіть журнал/книжку дружби, де будуть портрети друзів, описані їхні улюблені іграшки, звички. Проговоріть з дитиною, що згадуючи про друзів, ми начебто стаємо ближчими до них.

Я та рівновага

Картка 28

1. Зачитуємо історію, пропонуємо завершити її, вибравши одну із відповідей.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру «Мовчанку» або «Піжмурки». Оскільки в цих іграх треба якийсь час мовчати або сидіти неподрушно, діти тренують вміння очікувати.

Я ТА РІВНОВАГА

Настуся гралася із лялькою. Та раптом вона зникла.

1. Як ви думаєте, що відбувалося Настусі?
2. Чи були у вас ситуації, коли у вас зникли чи губилися якісь іграшки? Що ви при цьому відчували? Вам було сумно, радісно чи ви злилися? (Показати піктограми.)
3. Що вам допомогло заспокоїтися?

28

Я та слова

Картка 31

Я ТА СЛОВА

На занятті всі діти старанно намовали. Катруся теж нахвилювано працювала над своїм малюнком, добирала кольори, щоб малюнок був яскравим і красивим. Коли вона взяла жовтий олівця, то побачила, що він зламаний. Вони спочатку засмутились, а потім звернулися до Сергія, який сидів поруч: «Дай мені жовтий олівець, будь ласка. Увіч знавчесь. Я тобі поверну, коли намалюю сонечко».

1. Як ви думаете, що відповість Сергієм?
2. Як «чарівне слово» сказала Катруся? Для чого їй «чарівне слово»?
3. Як ще «чарівне слово» ви знаєте, в яких ситуаціях не їх використовуємо?

31

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти у гру, в якій вони мають виконати завдання тільки тоді, коли чують слово «будь ласка». «Підніміть праву руку (будь ласка), підстрибніть один раз, покрутіться довкола себе (будь ласка)» тощо.

Картка 32

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти у гру – інтерв'ю. Для цього об'єднуємо дітей у пари. Одна дитина в парі тримає уявний мікрофон – вона бере інтерв'ю, ставлячи запитання другій. Варто пояснити дітям, що є запитання, які стосуються особистих тем, і ми їх чужим людям не ставимо.

Граємо в «Чомучки», які по черзі ставлять одне одному запитання (відповіді можна шукати разом в енциклопедії).

Я ТА СЛОВА

Сьогодні в ранковому класі Андрійко розповідав про черепаха. Він з батьками відвідав океанаріум, де побачив величезну черепаху. Ця тварина так його врадила, що він безперестанку ставив усіх запитання: А де вона живе? А що вона їсть? З чого складається її раковина? Тощо. Батьки вирішили пограти йому німку про черепаху з використанням напам'яток з шкільної інформації, яку він показував під час розповіді. Усі із захопленням слухали Андрійка. А коли він закінчив, викладач(ка) запропонував(ла) дітям поставити запитання Андрійкові, що ще вони хотіли б дізнатися про черепаху.

1. Чому Андрійко ставив багато запитань?
2. Що він робить, коли хочеться про щось більше дізнатися?
3. А що він робить, коли хочеться більше дізнатися щось про одного чи інших людей?

32

Я ТА СЛОВА

На прогулках виокремлюєш зверкунів увагу, що дитина дітей збиралася біля Лобанів. Поступово дітей ставало ще більше. Коли виокремлюєш найбільш цікаві до дітей, то починаєш як хлопчик розповідав про пугальні ігри та історії дрібних, який вони разом із батьками дивилися на вигляд: «Хіт дити із цікавості слухали».

1. А який ваш улюблений пугальний історія?
2. На кого з героїв хотіли б бути схожими?
3. Чому?

Вибір ви були режисером, про кого або про що хотіли б зняти фільм?

33

Картка 33

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру «А якби...». Можна вигадувати різні фантастичні варіанти (а якби зараз замість дощу посипалися цукерки, а якби можна було переміщатися величезними стрибками...).

Продовження роботи.

«Історія по колу». Діти в колі по черзі додають по одному реченню до спільної розповіді. Важливо враховувати, що в кожній дитини свій темп, тому давати час для того, щоб дитина могла подумати й сказати.

Можна запропонувати дітям за сюжетом виготовити книжку.

Зліпити героїв із пластиліну та зняти відеосюжет.

Я та світ

Я ТА СВІТ

Марина ціли вихідні готувала їдло. Вона дуже любила, коли дідуся їй читав чи розповідав різні цікаві історії. Цього разу Марина звернула увагу, що на знаменитому будинку з'явилася нова табличка, і запитала дідуся про це. На що їй відповіли, що тепер його вулицю перейменували, й розповіли цікаву історію про людину, на честь якої назвали вулицю.

1. Про що Марина дізналася, спілкуючись із дідусям?
2. Чи знаєте ви назву вулиці, на якій живете?
3. Чи знаєте, чому вона так називається?

БУЛ. Т. ШЕВЧЕНКА

34

Картка 34

Додаткові матеріали: аркуші (або поштові конверти), олівці.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пошукати історію назви вулиці, на якій розташовано садочок. На честь кого або якої події вона названа.

Пропонуємо дітям пограти у гру «Дружня пошта». Можна разом із дітьми зробити «поштові скриньки» для кожного – із зазначенням назви вулиці, будинку й номера квартири дитини, і на якийсь час (тиждень) розмістити у групі. Пояснити дітям, що в ці конверти можна вкладати одне одному листи, малюнки, наклейки.

Картка 35

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям подивитися на глобус або на карту світу – показуємо дітям різні країни. Пропонуємо знайти Україну. Показуємо, якщо діти не знають.

Я ТА СВІТ

Сьогодні в садочку був цікавий день. Діти говорили про Україну, куштували українські національні страви, виконали свої літні вправи. Під час заняття виконав(и)ся(ся) запити(ся) дітей, чи знають вони, як називається столиця нашої держави? Чи дружно відповіли...

1. Що відповіли діти?
2. Чи знаєте ви, кому Київ називається Києвом?
3. Де ми можемо знайти інформацію?

Згідно з легендою про заснування міста, Київ знайшов свого героя троє братів – Кий, Щек і Хорив, та їхній сестричко Лібідь. Назва Києва походить від імені Кия – найстаршого з трьох братів, яких вважають засновниками голосного міста України. Тур...

34

Пропонуємо дітям пограти у гру «Подорож». Розкладаємо декілька подушок, що позначають різні країни. На кожній подушці можна покласти намальований прапор країни, таким чином вивчати їх з дітьми. Вивчити, як кожною мовою звучатиме «добрий день». Перестрибуючи з подушки на подушку, діти вітають одне одного.

Я ТА СВІТ

Сьогодні всі діти у групі були біля батька. Він з батьками щиро поговорив з подорожі. Іменно про це показати малюнок у національному вбранні цієї країни, в якій він побував, та пригостити дітей фруктами з цієї країни. Чи діти ставили багато запитань, бо їм хотілося більше дізнатися про цю країну. Іменно розповідає, що він там бачив, а відповідь(и) на доповнення(а) його розповідає.

1. Чому діти уважно слухали батька?
2. Чи доводилося вам виїжджати за межі України? З якими країнами знайомилися?
3. Яким був намірність, яку країну хотіли відвідати й чому?

36

Картка 36

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Проводимо з дітьми бесіду на тему «Реліквія роду». Розповідаємо, що в кожній родині є своя реліквія – те, що передається з покоління в покоління. Це може бути річ, риса характеру, страва, історія, традиція.

Можна спитати в дітей, що в їхньому роду є такою реліквією.

Продовжити розмову тим, що кожен народ має свої ритуали, пісні, традиції. Їх дуже цікаво дізнаватися та вивчати. Коли ми пізнаємо реліквії інших народів, самі стаємо сильнішими, а інші стають ближчими для нас.

Можна вивчити з дітьми українську пісню-потішку.

Я та технології

Картка 37

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо подумати, про що діти хотіли б дізнатися. Коли діти запитують, можна відповісти: «Я точно не знаю, але знайдемо відповідь разом». І разом пошукати відповідь в інтернет-енциклопедії.

Можна вибрати тему для книжки (те, чим дитина зараз цікавиться) і показати дітям, як можна знайти картинки в Інтернеті.

Я ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Наталочка запросила Микитку на день народження. Він дуже зрадів. Сьогодні трішки зустрілися, бо не знали який подарунок для неї підготувати. Він так хотів сам зробити подарунок, щоб Наталочка було приємно. Мамка попитала снуточ Микитки й запитала: «Що тебе так захопило?». Він уже розповідав. Мамка заспокоїла його та сказала: «Почувай, але іди подивитися в мережі Інтернет». Микитка зацікавилася. Вони сіли разом, і мамка показала, як можна це зробити через пошукову систему.

1. Яку ідею підказала мамка Микитці?
2. Чи доводилося вам щось шукати в Інтернеті? Що саме?
3. Як ви це робили?

37

Я ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Тато Роман – програміст, він постійно працює за комп'ютером. Зайшовши одного разу до нього в кімнату, Роман побачив, як тато робить зарядку. Тато задивувався, адже це він був не ранок. Тато побачив Романа й запропонував, щоб вони разом зробили зарядку. А потім тато розповів, що є також зарядка для очей, і навчив Романа цих вправ.

1. Як ви думаете, чому тато робив зарядку вдень?
2. Чи робите ви зарядку вдома? З ким?
3. Чому важливо робити зарядку?

38

Картка 38

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру «Муха» (або «Метелик»). Діти мають стежити очима за предметом, який вихователь(-ка) тримає в руках. Переміщати предмет вправо, вліво, по колу, малюючи ним вісімки.

Потім можна об'єднати дітей у пари, щоб вони пограли одне з одним.

Картка 39

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Розповідаємо дітям про те, що в нашому житті все одночасно корисно й шкідливо. Наприклад, навіть найкорисніший продукт, якщо його з'їсти багато, стане шкідливим. Або найулюбленіше заняття, якщо тільки ним займатися, стане для нас шкідливим. Коли водолаз пірнає у пошуках перлин, часто разом із перлинами він дістає на поверхню багато мулу. Так і в Інтернеті: є корисні й важливі «перлини», а є «мул» – програми-шпигуни та небезпечна інформація. Щоб себе убезпечити, ми відкриваємо не всі посилання. Ми дуже уважні до сміття. І уважні до часу перед екраном.

Вихователь(-ка) пропонує дітям пограти в гру «Можна – не можна».

А можна лити на комп'ютер воду? Не можна.

А можна використовувати комп'ютер для пошуку інформації? Можна.

А можна відповідати чужим людям? Не можна.

А можна сидіти за комп'ютером цілий день? Не можна.

Я ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Аліса з науроку школи в Інтернеті інформацію про метеликів. Але раптом вислизало слово: «перлини». «Алісо, це?», – запитала Аліса. Маму розповіла дівчинці, що кожен, що отримав перлину, не може відкрити, що Інтернет дуже корисний, але його й нашкодити. А потім розказала про правила, яких завжди дотримуватися. Наприклад, не відкривати посилання, які самі дивачки, не слухаються з незнайомих людей, не навігати свою домашню адресу й телефон батьків тощо.

1. Про що дізналася Аліса, працюючи на комп'ютері?
2. Як ще правила роботи на комп'ютері не вичити?
3. Чому завжди дотримуватися цих правил?

39

Я та творчість

Я ТА ТВОРЧІСТЬ

Настя з татом було дуже весело. Цього вечора перед сном вони не просто читали казку, а придумували свою. Хтось же чарівничий вишивав сучасний кокоб, який подорожував залізницею від станції до станції!

1. Що так насамілично Настю?
2. Чи пробували ви придумати свою історію чи казку?
3. Хто хотів би поділитися своєю історією?

40

Картка 40

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти в гру, де учасники по черзі запліщують очі.

За командою вихователя(-льки) треба розплющити очі й назвати перший предмет, що

потрапив у поле зору. Завдання – знайти щось незвичайне в цьому звичайному предметі або знайти новий незвичний спосіб використання цього предмета.

Картка 41

Додаткові матеріали: паперові стаканчики, кульки, корки, нитки.

Або: аркуші паперу, фломастери.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пофантазувати.

Я ТА ТВОРЧИСТЬ

Вікторія зі своїм братиком Назаром цього літа відпочивали в бабусі з дідусем на містечку. Вони дуже люблять прикрашати свою особливу квартиру. Щоголи разу відвідує підлогу для них фарби різного кольору й запропоновані розмалявати паркан там, де він їм цього хотілося. Для початку вони спростили художництво. Вони ділилися радощами.

1. Чому діти раділи?
2. Яким ви отримали свою пропозицію, що їм відповісти на паркані?
3. Як твої завдання заохочували вас найбільше? Що подобалося робити?

41

• Дайте дітям прості побутові речі (втулки з рулонів туалетного паперу, паперові стаканчики, кульки, корки тощо). Спочатку поспостерігайте за тим, що вони робитимуть з цими речами, і лише потім запропонуйте зробити повітряну кулю (стаканчик і кульки, додавши нитки). З решти речей можна зробити іграшку.

• Покладіть на дитячі столики аркуші паперу й разом із дітьми на всьому аркуші намалюйте крапки (вони мають бути видимі, для цього можна скористатися сірим фломастером або зробити їх різнокольоровими). Завдання: з'єднати крапки таким чином, щоб утворювалися різноманітні фігури, які також можна розмалювати.

Важливо спостерігати за діяльністю дітей, схвалювати й підтримувати. Схвалення – сказати «Ти молодець», підтримка – «Я бачу, що тобі дуже подобається малювати», «Ти намалював сонце, як справжній художник» (важливо назвати конкретну річ).

Картка 42

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям:

• Виготовити зі звичайних предметів домашнього вжитку музичні інструменти й пограти в «Музик».

Я ТА ТВОРЧИСТЬ

В Павлика був надзвичайно радісний весільний день. Вони разом з матір'ю, татом, братом і сестрою зробили з паперових матеріалів музичні інструменти, та всі грали в свійський оркестр. Тато відбивав ритм на похоронній ступі, мама грає на похоронній бубні – на маракасах, не вони зробили, нахиливши голову в єності. Павлик був задумався, а маленька сестричка їм ідувала, зникаючи підліт. Це був незвичайний і відомий незабутній концерт.

1. Чому цей концерт був незвичайний? Незабутній?
2. Чи був у вас досвід, коли ви вигадували щось незвичайне і незвичайне? Що саме?
3. Яким вам запропоновано виготовити своїми руками музичний інструмент, який би інструмент ви хотіли зробити?

42

• Пограти в пантоміму: наприклад, по черзі показуйте якийсь предмет і відгадуйте, на що це схоже. Учасникові пропонують уявити, що він перетворився на: тигра, який пробирається крізь джунглі, робота, орла, що літає в небі над скелями, королеву, прибульця, каструлю з киплячою водою. Треба показати персонажа в русі. А інші учасники мають відгадати, що було зображено.

• Уявіть, що фломастер – це чарівна паличка. Ми можемо нею перетворити одне одного на різних тварин. Після перетворення рухаємося та вигукуємо звуки цієї тварини.

Я та відчуття (Сенсорний розвиток)

Я ТА ВІДЧУТТЯ

У Марійки був день народження. Другі вітали невинниці, потім пригостилися смачним тортом, морозивом і різноманітними гриками. А скільки було жарів, коли почали грати в різні ігри! Марійка запропонувала пограти в гру, де треба було із заплученими очима вгадати за смаком, що куштувати. Вони для цього пригостилися багатьма фруктами. Усім довелося було дуже уважно. Як же скринувся Андрійко, коли спробував на смак лимон! Він спочатку нічого не міг сказати, а потім сміявся разом з усіма.

1. Як думате, чому скринувся Андрійко?
2. Чому Андрійко, коли куштував лимон, не міг сказати ні слова?
3. Як думати ви любите найбільше? Як вони на смак?

43

Картка 43

Додаткові матеріали: яблуко, лимон, цукор.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям пограти:

• Визначити на смак їжу із заплученими очима (яблуко, лимон, льодяник тощо).

- Пограйте в гру «Доторкнися до...». Дорослий називає якусь властивість, а малюк шукає предмети довкола з такою властивістю. Наприклад, доторкнутися до червоного, синього тощо.
- Проведіть досліди. Наприклад, розчиняючи цукор у холодній і теплій воді, спостерігати, в якій воді він розчиниться швидше.
- Гра «Дощик на долоньках» (навчатися витримувати інтенсивність дотиків). Дитина із заплученими очима простягає вперед долоньки. Дорослий торкається долоньок дитини пальцями, зображуючи, ніби йде дощик. Спочатку слабенький дощик, потім він посилюється, знов стихає й т. д.

Картка 44

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання. Коли кажемо слово «ліворуч», виділяємо його інтонаційно.
3. Пропонуємо дітям пограти в «роботів».

Об'єднуємо дітей у пари. Діти домовляються, хто в парі виконуватиме роль «робота», а хто буде ним управляти. Робот має йти праворуч, коли ви торкаєтеся його правої руки, і ліворуч, коли торкаються лівої руки. Якщо покласти руку на спину, він має рухатися вперед, на голову – стоп. Таким чином можна відпрацьовувати всі просторові зв'язки й допомагати дітям засвоювати напрямки руху.

Я ТА ВІДЧУТТЯ

Дениско сьогодні був поцінованим викладачем. Він був дуже задоволений тим, що допоміг невпевненому грати в гру з друзями. Цього разу на дитині чекало цікаве заняття з ліплення. Дениско дуже любив пластилін і вже кілька разів із ліпленням. Він хотів дізнатися, чи можна ліпити з пластиліну. Роздай їм, будь ласка, дітям! Дениско дивився на шифр й почувався розуміти, що значить.

1. Як ви думаете, чому Дениско почувався розуміти?
2. Чи були у вас такі ситуації?
3. Що вам допомогло запам'ятати, яка рука права, а яка – ліва (яка нога права, а яка – ліва)?

44

Я ТА ВІДЧУТТЯ

Маринка в очікуванні дідуся та бабусі, які мають приїхати до неї в гості. Вони були дуже радісні й допомагали нани сервірувати стіл. Мама показала, як на велику тарілочку треба поставити чашку, щоб стіл був красивий, та як розкласти прибори. Потім нани нагадали, що тепер їй треба вибрати чашку з великими чашкою, як також треба підготувати. Маринка нервово відірвала шпатель зі столу чашки, і нани розгубилися. Їх було дуже багато, усі вони були різні.

1. Як ви думаєте, чому розгубилися Маринка?
2. Чи було у вас своє запитання, чому треба було щось вибрати за розміром чи формою? Як було складно це зробити?
3. Поділіться на малюнок і допоможіть Маринці вибрати 2 великі чашки.

45

Картка 45

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо гру:

- на виправлення помилок: розташуйте предмети за розміром, а один поставте «не на своє місце», діти мають знайти, що не так. Аналогічно за кольором, формою.

• Під час прогулянки грайте в гру «Більше–менше». Спостерігайте за деревами, машинами, калюжами, хмарами... Визначайте, яка хмара більша – та, що праворуч, чи та, що ліворуч.

Під час прогулянки на вулиці запропонуйте дитині шукати лише круглі предмети, а потім предмети іншої форми або машини лише червоного кольору.

Я та здоров'я (Здоровий спосіб життя)

Картка 46

Додаткові матеріали: великий аркуш паперу, олівці, глітер/блискітки.

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям провести експеримент.

• Нанесіть на ручки дитини трохи глітеру, блискіток для яскравого макіяжу, які уособлюватимуть мікроби, і покажіть, скільки часу треба мити руки, щоб змити «мікроби».

• Можна пограти в гру, призначивши дітей по черзі помічниками феї чистоти й гігієни. Вихователь(-ка) може написати листа від імені феї гігієни з проханням спостерігати за дітьми (удоба – за членами сім'ї) та бути головними з гігієни й всім нагадувати про миття рук.

• Можна разом з дітьми намалювати плакат – мий руки – та прикріпити його в кімнаті гігієни.

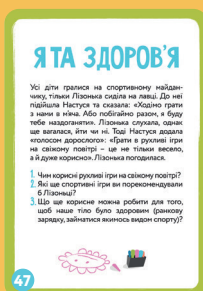
Я ТА ЗДОРОВ'Я

Діти гралися на підданому, то настав час заходити в групу. Усі роздмухали й зібралися нити руки після прогулянки. Діти вишукували у чергу одне за одним. Настала черга Матійки. Він підійшов до універсального, поставив руки під потік води, потім їх – і бігом до рушника. А Світлана сказала...

1. Як ви думаєте, що сказала Світлана Матійки?
2. Чому важливо мити руки з милом?
3. Прогадуйте, як правильно мити руки.

46

Картка 47

Додаткові матеріали: аркуші, олівці.

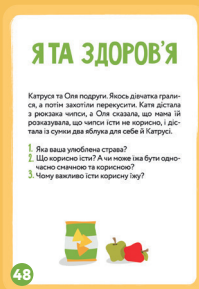
1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо дітям намалювати або зробити з кубиків «будинок здоров'я», що складається з таких цеглинок: вода, кисень, їжа, рух, сон, гігієна тощо. Показати,

якщо одна цеглинка випаде, то весь будинок не зможе втриматися.

Або запропонуєте дітям намалювати «Плакати здоров'я».

Картка 48

1. Зачитуємо історію.
2. Ставимо дітям 3 запитання.
3. Пропонуємо пограти в гру. Вихователь(-ка) називає їжу, а діти плескають у долоні, якщо це корисно, і тупають ногами, якщо некорисно.

Важливо не перетворювати гру на змагання. Щоразу, коли звучать різні думки, зупинитися й вести діалог з дітьми, щоб вони розмірковували, наскільки корисна та чи інша їжа.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОНД
«КРОК ЗА КРОКОМ»

unicef